

MOTIE stevige structurele afspraken in het sociaal domein II

Aan: De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in vergadering bijeen op 30 november, behandelende de VNG -en Kabinetsreactie op de moties sociaal domein van de ALV VNG d.d. 27 juni 2018

Onderwerp: Verantwoording over samenhangende moties sociaal domein (op basis Kabinetsreactie)

Constaterende.

- dat gemeenten in de ALV 27 juni 2018 de motie 'Stevige structurele afspraken in het sociaal domein' hebben aangenomen met 99,51% van de stemmen, waarin onder andere is gesteld dat:
  - gemeenten niet voldoende structurele financiële middelen hebben om zowel de tekorten in het sociaal domein aan te vullen als om middelen voor het IBP beschikbaar te stellen;
  - gemeenten instemmen met het IBP, op voorwaarde dat VNG in gesprek blijft met het kabinet over de uitkomsten van lopende onderzoeken (o.a. aandringt dat het afgesproken onderzoek naar uitgaven jeugdhulp ook gaat over de volumeontwikkeling, de tekorten op het Buigbudget, loon- en prijsbijstellingen, en gevolgen abonnementstarief) en te komen tot duurzame oplossingen in het sociale domein door het beschikbaar stellen van toereikende macrobudgetten door het Rijk;
  - gemeenten samen met het kabinet de IBP-opgaven willen uitvoeren, maar per (deel)akkoord zullen beoordelen of er voldoende financiële ruimte is voor de uitvoering, in relatie tot de oplossing van de structurele problemen in het sociaal domein;
- dat het kabinet per brief reageert op de motie en gemeenten ook erkenning geeft voor de grote voortvarendheid waarmee gemeenten de nieuwe taken in het sociaal domein hebben opgepakt, zowel vanuit inhoudelijk als vanuit financieel oogpunt;
- dat het kabinet met de VNG onafhankelijke verdiepende onderzoeken laat uitvoeren met de componenten volume groei, aanvraag fonds tekortgemeenten en een benchmarkanalyse;
- dat de 77 gemeenten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Fonds tekortgemeenten 2018 gezamenlijk een tekort hadden van bijna 489 miljoen euro en dat dit slechts de top van de ijsberg is: er zijn veel meer gemeenten met bovendien toenemende tekorten met name in 2018;
- dat de AmvB reële prijs Wmo 2015 – zeker gezien de tekorten op de arbeidsmarkt – een prijsopdrijvende werking voor gemeenten heeft, die niet (voldoende) gecompenseerd wordt door het Rijk;
- dat er geen onderzoek is aangekondigd over de toenemende kosten binnen de Wmo waaronder het gevolg van de invoering van het abonnementstarief;
- dat gemeenten zowel wettelijk verplicht zijn een sluitende begroting op te leveren als ook een wettelijke zorgplicht hebben, waardoor de tekorten sociaal domein ten koste gaan van noodzakelijke investeringen op alle domeinen (gemeentebreed);
- dat de reacties vanuit de VNG en het kabinet op de moties verdere aanknopingspunten bieden voor structurele afspraken in het sociaal domein.

Overwegende:

- dat het kabinet en de VNG zorgvuldig aan de slag zijn gegaan met de signalen vanuit de gemeenten over de tekorten in het sociaal domein, maar dat er nog onvoldoende zicht is op een definitieve oplossing en op het tijdsbestek waarbinnen deze oplossing voor handen is;
- dat het VNG bestuur bij brief van 6 november 2018 naar haar leden reageert op de kabinetsreactie, daarin voorstelt om de motie 'stevige structurele afspraken' van kracht te laten blijven, en dat gemeenten middels deze motie een aanscherping op het voorstel van de VNG willen aanbrengen;
- dat noch de kabinetsbrief, noch de VNG-ledenbrief zicht geeft op een (tussen)oplossing voor gemeenten die tot de invoering van het nieuwe verdeelmodel met grote tekorten kampen;

- dat het kabinet in zijn brief weinig blijkt geeft van wat de transformatie (qua tijd en geld) van gemeenten heeft geleverd en vergt, onvoldoende blijkt geeft van de klem waarin gemeenten zitten, en onvoldoende zekerheid biedt dat de uitkomsten van het jeugdonderzoek (ook) financieel vertaald mogen worden;
- dat de tekorten in het sociale domein de transformatie en investeringen door gemeenten hinderen, en dat de tekorten gemeenten tot bezuinigingen dwingen.

Draagt het VNG bestuur op:

- te werken met het kabinet aan de inrichting van een door het kabinet gefinancierde voorziening voor gemeenten om ernstige tekorten op te vangen voor de jaren 2018, 2019 en 2020 totdat het nieuwe verdeelmodel van kracht is;
- ervoor te zorgen dat het macrobudget meebeweegt met de volumegroei en de CAO ontwikkelingen in het sociaal domein;
- ervoor te zorgen dat het onderzoek dat het kabinet en de VNG uitvoeren naar de uitgaven en de volumestijging jeugdhulp, uiterlijk in februari 2019 wordt afgerond, voordat het kabinet de Voorjaarsnota 2019 opstelt;
- ervoor te zorgen dat het kabinet en de VNG een onderzoek starten naar de sturingsmogelijkheden op de Wmo in relatie tot de impact van centrale afspraken, waaronder de gevolgen van het abonnementstarief, waarbij gemeenten worden betrokken bij de voorbereiding van de onderzoek en het toezicht op de uitvoering van dat onderzoek en er voor de ALV op 5 juni 2019 een onderzoeksvoorstel ligt;
- nu al concreet af te spreken met het kabinet dat de uitkomsten van het onderzoek naar uitgaven en volumestijging jeugdzorg zwaar en expliciet meewegen bij de afwegingen voor de Voorjaarsnota 2019 zodanig dat het leidt tot een toereikend macrobudget;
- om - wanneer uit het onderzoek blijkt dat de financiering van deze gemeentelijke taken tot nu toe inderdaad ontoereikend is – met het kabinet af te spreken dat het kabinet in de Voorjaarsnota 2019 voorstellen doet om de financiering van de jeugdzorg structureel op orde te brengen;
- om de absolute blokkade rondom deel- of uitwerkingsakkoorden in het sociaal domein op te heffen, maar wel per akkoord met een financiële component (via de commissie financiën en de desbetreffende inhoudelijke commissie), een afweging te maken of het akkoord op basis van kennis over de financiële consequenties daarvan voor gemeenten gesloten kan worden;
- om de motie ‘stevige structurele afspraken in het sociaal domein’ ten minste tot de ALV op 5 juni 2019 van kracht te laten zijn.

Mede ingediend door de gemeenten:

- Aalburg
- Alblasserdam
- Alkmaar
- Almelo
- Almere
- Alphen a/d Rijn
- Amersfoort
- Apeldoorn
- Arnhem
- Breda
- Cromstrijen
- Delft
- Den Helder
- Emmen
- Enschede

- Eindhoven
- Epe
- Gouda
- Gorinchem
- Gulpen-Wittern
- Haarlem
- Haarlemmermeer
- Hardinxveld Giessendam
- Hendrik Ido Ambacht
- Hengelo
- Helmond
- Heumen
- Hillegom
- Hilversum
- Hof van Twente
- Kaag en Braassem
- Katwijk
- Leiden
- Leeuwarden
- Leerdam
- Leiderdorp
- Leidschendam-Voorburg
- Lisse
- Lochem
- Losser
- Maastricht
- Nieuwkoop
- Noordwijk
- Noordwijkerhout
- Oegstgeest
- Oldambt
- Oldenzaal
- Oud Beijerland
- Pijnacker-Nootdorp
- Roosendaal
- 's Hertogenbosch
- Sliedrecht
- Strijen
- Teylingen
- Tilburg
- Twenterand
- Venlo
- Veendam
- Veenendaal
- Voorschoten
- Vught
- Wassenaar
- Waterland
- Werkendam
- Woudrichem
- Wijchen

- Zaanstad
- Zoetermeer
- Zoeterwoude
- Zwijndrecht

Groningen, 27 november 2018,

Burgemeester en Wethouders van Groningen, namens deze:

Peter den Oudsten (Burgemeester)

Peter Teesink (Gemeentesecretaris)

MOTIE Toekomstbestendig zorgsysteem

Aan: De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in vergadering bijeen op 30 november, behandelende de VNG -en Kabinetsreactie op de moties van de ALV VNG d.d. 27 juni 2018

Onderwerp: Verantwoording over samenhangende moties sociaal domein (op basis Kabinetsreactie)

Constaterende

- dat Nederland in zijn zorgstelsel (met de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg in het zorgdomein en de Jeugdwet, Wmo 2015 en Participatiewet in het sociale domein) een grote uitdaging heeft om de totale zorgkosten te beteugelen en dat te organiseren met behoud of verbetering van kwaliteit;
- dat gemeenten nu slechts een beperkt deel van het sociale zorgstelsel uitvoeren en financieel gezien het overgrote deel wordt betaald door zorgverzekeraars en uitgevoerd door ziekenhuizen, zorgkantoren etc;
- dat er met de extramuralisering van de zorg een kentering gaande is, waardoor cliënten vanuit zware zorg verschuiven naar ambulante, lichtere zorgarrangementen;
- dat ook ontwikkelingen als de nieuwe GGZ (DNG), en de oplopende wachtlijsten in de GGZ leiden tot een groter beroep op inzet vanuit het sociale domein, waarmee kosten in het medische zorgdomein worden bespaard of uitgesteld;
- dat de effecten van deze kentering al zichtbaar zijn: vanuit de ZvW en Wlz betaalde zorguitgaven stijgen nu minder hard dan BBP en de trend liet zien;
- dat cliënten met een toegenomen zorgvraag de stap van de vertrouwde gemeentelijke zorgvoorzieningen (met integrale kwaliteit) naar zwaardere, intramurale zorg te lang uitstellen (zorgval) vanwege de beperkingen in de toegankelijkheid van die zwaardere zorg, waardoor te vaak sprake is van onnodige crisissituaties;
- dat in hoofdlijnenakkoorden verdere substitutie wordt beoogd en dat gemeenten hierin nog onvoldoende zeggenschap hebben over de voorwaarden en sturingsmogelijkheden;
- dat de ingezette beweging van de decentralisaties wordt doorgezet met 'De juiste zorg op de juiste plek';
- dat gemeenten zowel wettelijk verplicht zijn een sluitende begroting op te leveren als ook een wettelijke zorgplicht hebben, waardoor de tekorten sociaal domein ten koste gaan van noodzakelijke investeringen op alle domeinen (gemeentebreed);
- dat de reacties vanuit de VNG en het kabinet op de moties verdere aanknopingspunten bieden voor structurele afspraken in het sociaal domein.

Overwegende:

- dat als de totale zorguitgaven in het sociale en zorgdomein blijven stijgen in het huidige tempo ons sociale zorgstelsel onbetaalbaar wordt;
- dat met de decentralisaties in het sociale domein een deel antwoord is gegeven op het dichtbij en passend ondersteunen van burgers enerzijds en het organiseren van de betaalbaarheid van het brede stelsel van zorg en ondersteuning anderzijds;
- dat het sociaal domein een hefboom kan zijn om de noodzakelijke beweging van 'de juiste zorg op de juiste plek' verder door te zetten.

Draagt het VNG bestuur op om:

- binnen het kabinet meer aandacht te vragen voor het bredere perspectief van de totale zorgkosten en de effecten van maatregelen in het zorgdomein op het sociale domein en andersom;
- in gesprek te gaan met alle bewindspersonen die vanuit hun portefeuille een rol hebben in het verhelderen en aanpakken van de systeemproblematiek in het gehele zorgstelsel, zodat de totale zorglasten en volumes (ook in het sociale domein) beter te beheersen zijn en het sociale domein gecompenseerd wordt voor de mate waarin zij het vangnet is voor vervanging of uitstel van de medische zorg;
- samen met het kabinet te kijken hoe de afhankelijkheden, sturingsmogelijkheden en schakels binnen de brede sociale domein opgave (waaronder o.a. wmo/jeugdwet enerzijds en Wlz/ZvW anderzijds) beter in beeld gebracht en benut kunnen worden. Dit om de zorgkosten in Nederland beheersbaar te houden en de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg te verbeteren of ten minste te borgen;
- (met) het kabinet te onderzoeken hoe het sociaal domein een hefboom kan zijn om de noodzakelijke beweging van 'de juiste op de zorg juiste plek' verder door te zetten.

Mede ingediend door de gemeenten:

- Aalburg
- Almelo
- Almere
- Alkmaar
- Alphen a/d Rijn
- Arnhem
- Amersfoort
- Breda
- Delft
- Den Helder
- Emmen
- Enschede
- Eindhoven
- Epe
- Gouda
- Gulpen-Wittem
- Haarlem
- Haarlemmermeer
- Hengelo
- Helmond
- Heumen
- Hillegom
- Hof van Twente
- Kaag en Braassem
- Katwijk
- Leeuwarden
- Leiden
- Leiderdorp
- Lisse

- Lochem
- Losser
- Maastricht
- Nieuwkoop
- Noordwijk
- Noordwijkerhout
- Oegstgeest
- Oldambt
- Oldenzaal
- Rosendaal
- 's Hertogenbosch
- Teylingen
- Tilburg
- Venlo
- Veendam
- Veenendaal
- Vught
- Waterland
- Werkendam
- Wijchen
- Woudrichem
- Zaanstad
- Zoetermeer
- Zoeterwoude
- Zwolle

Groningen, 27 november 2018,

Burgemeester en Wethouders van Groningen, namens deze:

Peter den Oudsten (Burgemeester)

Peter Teesink (Gemeentesecretaris)

MOTIE advies Raad Openbaar Bestuur II

Aan: De Buitengewone Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in vergadering bijeen op 30 november, behandelende de VNG -en Kabinetsreactie op de moties sociaal domein van de ALV VNG d.d. 27 juni 2018

Onderwerp: Verantwoording over samenhangende moties sociaal domein (op basis Kabinetsreactie)

Constaterende:

- dat gemeenten in de ALV 27 2018 de motie 'Advies Raad Openbaar Bestuur over financieringssystematiek Bijstand' hebben aangenomen met 98,44% van de stemmen, waarin onder andere is gesteld dat:
  - van het Rijk te verwachten dat specifieke, wettelijke taken adequaat worden gefinancierd
  - met het afsluiten van het Interbestuurlijk Programma gemeenten nadrukkelijk géén streep hebben gezet onder de discussie over een toereikende financiering van de bijstand
  - van het Rijk wordt verwacht dat de aanbevelingen van de ROB onverkort en onverwijld worden overgenomen en geïmplementeerd waarmee:
    - compensatie wordt geboden om te voorkomen dat de tekorten uit het verleden doorwerken in de budgetten van 2018 en 2019
    - de omvang van beleidseffecten voor gemeenten controleerbaar wordt
    - bestuurlijke afspraken worden gemaakt over tekorten die desondanks optreden
  - niet eerder wordt overgegaan tot het sluiten van deel- of uitwerkingsakkoorden in het sociaal domein met financiële consequenties voordat overeenstemming is bereikt over de aanbevelingen van de ROB.
- dat het kabinet ervoor heeft gekozen om de eerste aanbeveling van de ROB, om tot een oplossing te komen voor de tekorten over 2016 en 2017, niet op te volgen;
- dat het voordeel waarover het kabinet in haar reactie schrijft, voortvloeit uit de gebruikelijke ramingssystematiek BUIG en onterecht als compensatie voor tekorten in het verleden wordt aangemerkt;
- dat het een risico reëel is dat het budget 2019 neerwaarts wordt bijgesteld als gevolg van de lagere uitgaven in 2018, waardoor het overschot waarover het kabinet in haar brief schrijft, er in werkelijkheid niet zal zijn.

Overwegende:

- dat er door gemeenten waardering is dat de VNG zich hard heeft ingezet om de breed aangenomen motie op te pakken en hierover met het kabinet in gesprek te gaan;
- dat de tekorten op het macrobudget BUIG in 2016 en 2017 van respectievelijk 277 en 276 miljoen euro doorwerken in de gemeentelijke budgetten in 2018 en 2019 en dat hiervoor nog geen compensatie is verstrekt;
- dat het eigen risico van de Vangnetregeling BUIG vanaf 2019 worden verhoogd van 5% naar 7,5% van het ontvangen rijksbudget;
- dat veel gemeenten hierdoor, bovenop andere tekorten in het sociaal domein, nog een extra belemmering ondervinden om voldoende middelen in te zetten voor andere maatschappelijke opgaven zoals die in het Interbestuurlijke Programma zijn verwoord.

Spreekt uit:

- van het kabinet te verwachten dat de aanbevelingen van de ROB onverkort worden opgevolgd, inclusief de compensatie voor tekorten in het verleden die doorwerken in de budgetten 2018 en 2019;
- van het kabinet te verwachten dat hierbij op alle onderdelen meer transparantie wordt betracht en dat het opvolgen van de aanbevelingen wordt opgepakt in nauwe samenwerking met gemeenten;

Draagt het VNG bestuur op:

- het constructieve overleg met het kabinet over het opvolgen van de overige aanbevelingen van het ROB voort te zetten.
- met het kabinet voor de komende ALV op 5 juni 2019 afspraken te maken over het op een transparante manier opvolgen van alle aanbevelingen die het ROB heeft gedaan inclusief de eerste: dat compensatie wordt geboden om te voorkomen dat de tekorten uit het verleden doorwerken in de budgetten van 2018 en 2019 en er daarbij alert op te zijn dat deze compensatie niet tussentijds wordt afgeroomd;
- om de absolute blokkade rondom deel- of uitwerkingsakkoorden in het sociaal domein op te heffen, maar wel per akkoord met een financiële component (via de commissie financiën en de desbetreffende inhoudelijke commissie), een afweging te maken of het akkoord op basis van kennis over de financiële consequenties daarvan voor gemeenten gesloten kan worden;

Mede ingediend door de gemeenten:

- Aalburg
- Almelo
- Almere
- Alkmaar
- Alphen a/d Rijn
- Arnhem
- Amersfoort
- Breda
- Delft
- Den Helder
- Emmen
- Eindhoven
- Enschede
- Epe
- Gouda
- Gulpen-Wittem
- Haarlem
- Haarlemmermeer
- Hengelo
- Helmond
- Heumen
- Hillegom
- Hilversum
- Hof van Twente
- Kaag en Braassem
- Katwijk
- Leeuwarden
- Leiden
- Leiderdorp
- Leidschendam-Voorburg
- Lisse

- Lochem
- Losser
- Maastricht
- Nieuwkoop
- Noordwijk
- Noordwijkerhout
- Oegstgeest
- Oldambt
- Oldenzaal
- Pijnacker-Nootdorp
- Roosendaal
- Teylingen
- Tilburg
- 's Hertogenbosch
- Venlo
- Veendam
- Voorschoten
- Vught
- Wassenaar
- Waterland
- Werkendam
- Woudrichem
- Wijchen
- Zaanstad
- Zoetermeer
- Zoeterwoude

Groningen, 27 november 2018,

Burgemeester en Wethouders van Groningen, namens deze:

Peter den Oudsten (Burgemeester)

Peter Teesink (Gemeentesecretaris)

